

Översiktsplanering

Strategi

2012-10-30

Strategin har tagits fram av Carolina Fintling Rue, översiktsplanerare på Samhällsbyggnadsförvaltningen, Tyresö kommun.

Innehållsförteckning

1	En strategi för Tyresös översiktsplanering.....	4
	Översiktsplanering	4
	Bakgrund.....	4
2	Så här ska vi arbeta i Tyresö kommun	5
	Helhetssyn	5
	Dialog.....	5
	Omvärldsorienterat och gränsöverskridande.....	5
	Processorienterat.....	6
	Välkänt och använt	6
	Finansierat	6
3	Vem planerar?	7
	Översiktsplanerarens roll	7
	Alla är översiktsplanerare.....	7
4	Översiktsplanen är central.....	8
	Strategisk.....	8
	Genomförandeinriktad.....	8
	Uppföljning och aktualitetsprövning.....	8

1 En strategi för Tyresös översiktsplanering

I kommunens Vision 2030 anges att ”den långsiktiga stadsbyggnadsplaneringen och genomtänkta markanvändningen är en viktig del i kommunens framgång”. Ambition att utveckla den översiktliga planeringen genom att införa en rullande process i dialog med kommunens politiker, förvaltningar, medborgare och andra aktörer. Hur detta arbete ska bedrivas beskrivs i denna strategi (som ska tas fram enligt Miljö- och samhällsutskottets nämndplan 2012).

Översiktsplanering

Översiktsplaneringens uppgift är att i ett tidigt skede, genom helhetssyn och samverkan, ta ställning och göra avvägningar mellan olika allmänna intressen.

Utöver den kommunomfattande översiktsplanen handlar översiktsplanering om att samordna den kommunala planeringen med statens och regionens planering för exempelvis vägar och kollektivtrafik. Det handlar även om grönstrukturplanering, bostadsplanering med mera och om att sätta in enskilda projekt i ett större sammanhang genom fördjupad översiktsplanering.

Bakgrund

Översiktsplanens strategiska funktion och de hårdare kraven på dess aktualitet förtydligades när den nya Plan- och bygglagen (PBL) infördes i maj 2011. Det talas nu om en rullande översiktsplanering – att översiktlig planering är en kontinuerlig process.

Förtydliganden i lagen kommer av att förändringar i dagens samhälle sker i allt snabbare takt. För att fungera som ett aktuellt beslutsunderlag behöver översiktsplanen vara mer strategisk eftersom nya planeringsanspråk och intressen ständigt dyker upp. Samtidigt måste den vara genomförandeinriktad. Sammantaget innebär detta ett kontinuerligt arbete med olika fördjupningar, tillägg, uppföljningar, redovisningar med mera.

2 Så här ska vi arbeta i Tyresö kommun

Verksamheten översiktsplanering ska ha en helhetssyn, vara kommunikativ, gränsöverskridande, process- och omvärldsorienterad, välkänd och använd samt finansierad.

Helhetssyn

Översiktsplanering handlar om att tänka efter före. Om att se till helheten, sammanhangen och den fysiska strukturen, snarare än till enskildheter. Detta förenklar detaljplanering, bygglov- och annan tillståndsprövning och ger ett sammanhang.

Samtliga förvaltningar och förbund får då möjlighet att se beröringspunkter och hitta sina roller i det långsiktiga samhällsbyggandet som stöds av kommunens översiktsplanering. Översiktsplanen är ett medel för att forma kommunens långsiktiga utveckling på ett hållbart sätt.

Dialog

Genom att fundera igenom med vem, varför och var dialogen kring kommunens framtida utveckling ska ske finns förutsättningar för en bred förankring och delaktighet. Detta utvecklas för olika projekt i kommunikationsplanen som biläggs projektplanen enligt den modell för projektstyrning som används i kommunen.

Omvärldsorienterat och gränsöverskridande

Fysisk planering sätter spår för lång tid och dess konsekvenser stannar inte vid kommungränsen. Därför handlar översiktlig planering även om omvärldsbevakning. Det som planeras i regionen påverkar kommunen men även det som planeras, eller inte planeras, inom kommunen påverkar regionen.

Verksamheten rör sig inte bara över geografiska gränser utan spänner även över många ämnesområden. Bostadsplanering, arbetsmarknad och infrastruktur är exempel på olika ämnesområden inom översiktsplanering som dessutom är av regionalt intresse.

Omvärldsbevakning kan ske genom seminarier och samverkansgrupper, studiebesök, nyhetsbrev och facktidskrifter, statistik och att ta del av planer på regional nivå samt i grannkommunerna et cetera.

Processoriterat

Ett processoriterat arbete, snarare än ett projektoriterat, är nödvändigt. Genom att fokusera på att det är ett kontinuerligt arbete och inte enbart ett tillfälligt projekt (för att ta fram en översiktsplan) uppnås en bättre förankring och förståelse för den fortsatta mer detaljerade planeringen.

Med översiktsplanen som grund arbetar kommunen ständigt med översiktsplanefrågor. Detta arbete redovisas fortlöpande i form av fördjupade översiktsplaner, dialog-pm, program, utredningar, inventeringar med mera.

Välkänt och använt

Verksamheten och dess resultat ska vara välkänt och upplevas som användbart för såväl kommunens tjänstemän och politiker, som för exploitörer och markägare, näringslivsrepresentanter, grannkommuner med flera.

För att vara använd krävs mer än att vara känd. Verksamheten ska uppfattas som ett kompetent och serviceinriktat stöd. En aktuell översiktsplan, och processen att ta fram den, ger stora möjligheter att marknadsföra verksamheten och visa på dess användbarhet.

Finansierat

Översiktsplanering underlättar och spar in resurser i senare, mer detaljerade, skeden av kommunens planering. Det bör finnas en budget för det löpande arbetet såväl för enskilda projekt som att ta fram översiktsplaner och underlag till dessa. Löpande kostnader kan handla om att delta och arrangera konferenser, seminarier och studiebesök, omvärldsbevakning, prenumerera på facktidskrifter, inköp av statistik et cetera.

3 Vem planerar?

Översiktsplaneringen har kopplingar till många verksamheter inom kommunen. Det handlar exempelvis om utveckling och bevarande av natur- och kulturmiljöer, om att möjliggöra för nya förskolor och omsorgsboenden på lång sikt.

Översiktsplanerarens roll

Översiktsplaneraren är placerad i Staben på Samhällsbyggnadsförvaltningen och ansvarar för att samordna översiktsplaneringen både inom kommunen och med regionen.

Till uppgifterna hör att ta fram övergripande planer, utredningar och underlag för markanvändningen i kommunen. Det handlar även om att följa upp och sprida de underlag som tas fram. Översiktsplaneraren svarar på remisser och bevaka kommunens intressen i delregionala samarbeten på Södertörn såväl som i regionplaneringen.

Alla är översiktsplanerare

Översiktsplaneringen är beroende av underlag från många av kommunens verksamheter. Många kompetenser behövs för att ta fram underlag och bidra till att göra avvägningar mellan olika intressen.

Bild: Översiktsplanefrågor

4 Översiktsplanen är central

En aktuell översiktsplan är central för en rullande översiktsplanering. Det är översiktsplanen som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Det är den antagna översiktsplanen som är antagen politiskt efter att den förankrats genom samråd med allmänheten och andra aktörer.

Strategisk

En vanlig definition av begreppet strategi är att det är ”ett sätt att uppnå sina mål”. En översiktsplan kan därmed beskrivas som ett sätt att uppnå mål.

I planen anges strategier, förhållningssätt och avvägningar. Den strategiska utgångspunkten kan behållas genom att planen hänvisar till planeringsunderlag snarare än att återge dessa. Översiktsplanen redovisar en avvägning mellan olika allmänna intressen.

Av översiktsplanen ska framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Särskilt intressant är sambanden med andra obligatoriska planer och program som kommunen ska ta fram enligt annan lagstiftning såsom exempelvis riktlinjer för bostadsförsörjning.

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår.

Genomförandeariktad

Med en strategisk översiktsplan i centrum kan andra planer, fördjupningar och tematiska tillägg kopplas till den.

Det underlättar även arbetet med ändringar och kompletteringar utan att hela planen måste göras om.

Beslut som grundar sig på en väl förankrad översiktsplan minskar risken för överklaganden som leder till förseningar i genomförandet.

Uppföljning och aktualitetsprövning

Verksamheten översiktsplanering följs upp i de ordinarie månadsuppföljningarna (inga uppföljningar per sista januari samt sista juni) samt tertialboksluten i enlighet med kommunens styrprocess.

Årlig uppföljning av översiktsplanen

Uppföljning av översiktsplanens tillämpning, relevans och nya utvecklingsförlopp sker varje år och redovisas i Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhetsberättelse.

Uppföljningarna utgör tillsammans med länsstyrelsens sammanfattande redogörelse, enligt PBL, underlag för aktualitetsprövningen.

Aktualitetsprövning av översiktsplanen varje mandatperiod

Varje mandatperiod ska planens aktualitet prövas, enligt PBL. I den prövningen är de årliga uppföljningarna ett bra underlag liksom länsstyrelsens sammanfattande redogörelse av förändringar av statliga intressen som kan påverka översiktsplanens aktualitet.

Det pågår en översyn hos länsstyrelserna om när, under mandatperioden, den sammanfattande redogörelsen ska vara klar. Enligt ett förslag presenterat av Länsstyrelsernas PBL Pilotprojekt ska den lämnas till kommunen våren år två i mandatperioden. Det motiveras med att då har eventuellt nya politiker hunnit sätta sig in i kommunens planeringsförutsättningar. Därefter kan underlag färdigställas av Samhällsbyggnadsförvaltningen så att kommunfullmäktige kan pröva och besluta om översiktsplanens aktualitet.

Den sammanfattande redogörelsen från länsstyrelsen ska även lämnas till kommunen när så begärs.

Bild: Rullande översiktsplanering

